

מסמך מארגן לקראת בחירת תנועת נוער בישוב צורן

מוגש לקרן גרין – ראשת המועצה המקומית קדימה-צורן

רקע

המושבה קדימה הוקמה בשנות החמישים, הישוב צורן הוקם באמצע שנות ה-90 (בתחילה כחלק מיישובי מועצה אזורית לב השרון) ושני הישובים הוכרו כמועצות מקומיות. בשנת 2003 אוחדו שתי המועצות למועצה מקומית אחת בהתאם להחלטת משרד האוצר ומשרד הפנים. במהלך השנים כל ישוב התפתח לכיוונים שונים בנושאים רבים וכל ישוב אימץ לעצמו תנועת נוער אחרת- קדימה את תנועת הצופים וצורן את חטיבת בני המושבים בנוער העובד והלומד.

קן צורן הינו הקן הגדול ביותר בתנועת בני המושבים ובשנות השיא עבר את גבול 1000 החניכים. הקן היה שותף למרבית הפעילויות ביישוב והיווה חלק משמעותי בזהות הקהילתית-חינוכית של צורן.

במהלך שנת 2018 פרשה תנועת בני המושבים מתנועת הנוער העובד והלומד מתוך רצון להפוך לתנועה עצמאית של תנועת המושבים, וזאת לאחר שנים של ניסיון להגיע להסכמה על אופן ההפעלה והתקציבים של תנועת בני המושבים כחלק מתנועת הנוער העובד והלומד. לאחר תהליך רווי יצרים ובמעורבות גורמים פוליטיים ולחצים שונים, החליטה תנועת המושבים בתחילת שנת 2019 לחזור לפעול במסגרת תנועת הנוער "בני המושבים" לחסות הנוער העובד והלומד.

לאחר החזרה של תנועת המושבים לפעילות במסגרת הנוער העובד והלומד, מספר רב של עובדים ופעילים בתנועת בני המושבים פרשו מהתנועה והחלו להקים תנועה חדשה. ארגון "השומר החדש" ראה בפרישה הזדמנות להתרחב והחליט לפרוס את חסותו על התנועה החדשה, כך רבים מפורשי תנועת בני המושבים החלו לפעול ולעבוד במסגרת השומר החדש במטרה להקים תנועת נוער חדשה, להלן "התנועה החדשה".

הפרישה מהנוער העובד, החזרה לנוער העובד והפרישה מבני המושבים גררה את קהילת המועצות האזוריות בישראל לנקוט עמדה, ובניגוד להחלטת תנועת המושבים החליטו מספר ראשי מועצות להצטרף ל"תנועה החדשה" ולאפשר לה לפעול במסגרת המועצות באחריותם. יחד עם זאת, מספר ישובים חזרו לפעול במסגרת הנוער העובד והלומד. ע"פ הנתונים שיש בידנינו, כ- 70%-80% מקני תנועת בני המושבים ההיסטורית קיימו את פעילות הקיץ במסגרת התנועה החדשה.

במקביל לתהליך הפרישה והחזרה של תנועת בני המושבים מתנועת הנוער העובד והלומד והקמת התנועה החדשה, קן צורן בחן לאן מועדות פניו. בתחילה, כחלק מהפרישה של בני המושבים, אך טבעי היה כי קן צורן יעבור עם כולם. אך עם החזרה של תנועת בני המושבים לתנועת הנוער העובד והלומד והפרישה של כל צוות ההדרכה החל מחול שדים מורכב שהעמיד את חברי והורי קן צורן במשבר אמון, משבר זהות, משבר ארגוני והתעוררה השאלה לגבי הישות המשפטית אשר נושאת באחריות לפעילות קן צורן בכלל ובקיץ בפרט. לאור המשבר הפנימי בקן צורן וחוסר ההסכמה בין ההורים לבין עצמם ובין בני הנוער לבין עצמם, וללא ליווי תנועתי ברור ומוסכם, איכות הפעילות סבלה מנסיגה מתמדת.

בנוסף, חשוב לציין שמועצת קדימה צורן נקלעה לתוך מאבקי כוחות פוליטיים וכוחניים בין תנועת המושבים והמועצות האזוריות שהיא כלל לא שחקן במשחק.

בפני המועצה קדימה צורן- סניף תנועת הנוער בצורן עומדות מספר חלופות:

1. לחזור עם תנועת בני המושבים לתנועת הנוער העובד והלומד
2. להצטרף למועצות האזוריות ולהיות שותפים להקמת תנועת נוער חדשה
3. לבחון את כל תנועות הנוער בישראל ולבחור אחת מהן
4. להפעיל מועדון נוער במסגרת עצמאית ללא כל זיקה לתנועת נוער

תהליך הבחירה יצר סערה חברתית ורגשית עמוקה בקרב חברי השכבה הבוגרת בצורן, ההורים, עובדי מערכת החינוך הפורמלית והבלתי פורמלית וחברי מועצת היישוב. בנוסף, גורמים מחוץ ליישוב, הקשורים לתנועות הנוער, החלו להפעיל לחץ מסיבי על בני הנוער, ההורים וחברי המועצה, וחלקם אף נגררו להבטיח הבטחות שלא יכלו לעמוד בהן, וזאת כדי שתתקבל החלטה העונה על האינטרס של התנועה אותה הם מייצגים.

מהתרשמותי האישית, רבים מהמעורבים מונעים כיום מתוך כעס, עלבון וכאב, אשר משפיעים על היכולת לראות מערכתית ואובייקטיבית את הצרכים העתידיים של הישוב.

חשוב להדגיש כי בעין הסערה אפשרה תנועת הנוער העובד והלומד לבני הנוער בצורן להשתתף בפעילות הקיץ של התנועה באופן מלא ולאפשר למועצה המקומית ולחניכים לבחון את דרכם ללא כל התחייבות ומחויבות עתידית.

בשנים האחרונות עברו להתגורר בצורן משפחות חדשות אשר ביקשו לבחון הקמת סניף לפעילות תנועת הצופים בישוב. בשנת 2015 הייתה התחייבות של ראש המועצה הקודם לפתוח סניף של תנועת הצופים בצורן, החלטה שלבסוף לא יצאה לפועל. בספטמבר 2018, לאחר בקשות רבות של הורים בצורן, שבט הצופים מקדימה שלח מדריכים לגייס חניכים בבתי הספר היסודיים בצורן ואלו הצטרפו לפעילות התנועה. גיוס החניכים מצורן הוביל למתח בישוב, לתחרות קשה, ולעיתים אף אלימה, בבית הספר התיכון בין תלמידים מצורן וקדימה וגרם לפיצול כיתות בבית הספר היסודי בצורן.

במהלך ניתוח הדרך לבחירת תנועת נוער חדשה בצורן צפו ועלו קשיים מבניים אשר מעיבים על פעילות הנוער בקדימה צורן כמיקרוקוסמוס ליישוב כולו. קדימה וצורן הנן שתי ישויות גאוגרפיות מרוחקות אחת מהשנייה ובעלות זהות נפרדת שטרם הבשילה לכדי איחוי מלא מאז האיחוד בשנת 2003. המועצה המקומית קדימה צורן פועלת במתח מובנה בין היותה מועצה מקומית לבין היותה בסביבה של מועצות אזוריות בעלות מאפיינים שונים בניהול המוניציפלי ובהיבטים התרבותיים. הנפרדות המובנת כיום בין קדימה לצורן מקיימת פוטנציאל אימננטי לתחרות, תחושות קיפוח ומאבקים אשר באים לידי ביטוי גם במבנה הפעילות הארגוני של תנועות הנוער.

בסוף מאי 2019 התבקשתי ע"י קרן גרין, ראשת מועצת קדימה צורן וע"י טירה עמרוסי-גלינויר, מפקחת רשותית במנהל חברה ונוער משרד החינוך, ללוות את היישוב במשבר שנוצר, לבחון צרכים, להמליץ על תהליך לפתרון קבע לתנועת נוער בצורן ולהמליץ על פעולות כדי להבטיח את פעילות הקיץ בנסיבות

שנוצרו. בנוסף, התבקשתי להמליץ על תהליך לבחינת הקריטריונים לתמיכות כלכליות בארגונים ובתנועות נוער.

לצורך עבודת האבחון נחשפתי למסמכים וקיימתי שיחות ודיונים עם הגורמים הבאים:

- ראשת המועצה
- מנכ"ל המועצה
- סמנכ"ל חינוך ורווחה
- מפקחת רשותית מינהל חברה ונוער משרד החינוך
- מנהל מחלקת בתי הספר
- מנהל מחלקת הנוער החדש
- יו"ר ועדת החינוך באיגוד ראשי המועצות בישראל
- מנהלת המחלקה לתנועות נוער, שנת שירות ומכינות במשרד החינוך
- מזכ"ל מועצת תנועות הנוער
- רכזות קן בני המושבים בצורן
- מנהלת בית הספר התיכון
- הורים מעורבים בפעילות קן בני המושבים בצורן- "ועד הורים"
- הורים "מאוכזבים" מפעילות קן צורן אשר מעוניינים לבחון פעילות בתנועת נוער אחרת
- נציגי הורים בצורן שאין להם ילדים בגיל תנועת נוער ומעוניינים בפעילות תנועת הצופים בעתיד
- מד"צים
- נציגי תנועת הנעור העובד והלומד
- נציגי תנועת השומר החדש/התנועה החדשה
- נציגי תנועת הצופים

המלצות לתהליך בחירה של תנועת נוער בצורן

- לאחר ניתוח הראיונות והחומרים שעמדו לרשותי, נראה שאין הסכמה מלאה באשר לתנועת הנוער המועדפת בישוב ואין בידי כלים לאמוד כמותית את הלכי הרוח השונים. לפיכך, יש לקבוע פרוצדורה אשר תביא ללגיטימציה לתהליך הבחירה הסופי ותמזער התנגדויות בדרך ליישום. הפרוצדורה לבחירת תנועת הנוער צריכה לתת מקום משמעותי לבני הנוער מחד, ומידה של מקום משמעותי לכל ההורים מאידך- פרוצדורה אשר תבטא את כלל הציבור בצורן בצורה מיטבית.
חשוב להדגיש כי תושבי קדימה לא יהיו מעורבים בתהליך הבחירה.
- בבחירת האלטרנטיבות יש לבחון את העמידה של כל תנועה רלוונטית בהגדרת החוק, ביכולות הכלכליות, בזמינות הארגונית, בתוכן החינוכי והערכי, במידת הנזק והתועלת לבני הנוער אשר היו פעילים בבני המושבים בשנים האחרונות והלך הרוח של ההורים.
- תהליך בחירת תנועת נוער חדשה בצורן מזמן שני תהליכים מקבילים:
1. דיאלוג קהילתי בקרב התושבים בצורן על התנועה המועדפת ופתיחת דו שיח קהילתי עמוק בין צורן לקדימה. יש חשיבות מכרעת ליצירת דיאלוג ראשוני ומידי בין וועדי הורים בתנועות הנוער ובתי הספר בשתי השכונות.

2. אפשרות לניסוח חזון, מטרות, יעדים ופרקטיקות ארגוניות ותרבותיות למערכת חינוך אינטגרטיבית בין כל המוסדות בקדימה-צורן כולל אגף החינוך והנוער במועצה, בתי הספר, תנועות הנוער, המתנ"ס ומנהיגות ההורים.

- תהיה הבחירה אשר תהיה, בקריטריונים לתמיכה כלכלית בארגוני ותנועות הנוער מומלץ לאשר תבחינים להשתתפות ופעילות קהילתית וחינוכית ולא רק מרכיבים למספר חניכים ומדריכים.
- מומלץ לסיים את תהליך בחירת תנועת הנוער בתחילת אוגוסט 2019 בכדי לאפשר שנת פעילות סדורה בחודש ספטמבר 2019.

הצעה לדרך בחירה של תנועת נוער בצורן

הנחות יסוד

- בהתאם לחוק במדינת ישראל כל תנועת נוער חופשית לפעול בכל ישוב ובכל מקום ללא אישור של הרשות המקומית ובתנאי שהיא עומדת בדרישות החוק.
- בהתאם לחוזר מנכ"ל של משרד החינוך מנהלי בתי ספר מחויבים לאפשר בתחילת שנה לכל תנועות הנוער לגייס חניכים, גם אם אין תמיכה כלכלית מהרשות המקומית לפעילות התנועה.
- לרשות המקומית יש אפשרות להקצות מבנה ציבור לטובת תנועות הנוער ואין היא חייבת להקצות לכל התנועות.
- הרשות המקומית מחויבת לקבוע קריטריונים שוויוניים לתמיכה בתנועות נוער ובהתאם לקבוע את גובה התמיכה לכל תנועה אשר עומדת בקריטריונים שקבעה המועצה (כולל לתנועות שהרשות לא מקצה להן מבנה).
- להורים עומדת הזכות על פי החוק לקבוע באיזה פעילות בלתי פורמאלית בכלל ופעילות תנועת נוער בפרט ישתתפו ילדיהם. לרשות המקומית אין זכות כפייה על הורה שמסרב לשלוח את ילדיו לפעילות תנועתית. נהפוך הוא, על הרשות לאפשר להורים את חופש הבחירה לפעול במסגרת תנועה כזו או אחרת (להבדיל מבתי ספר שהרשות רשאית לכפות).
- ישנם ישובים אשר מסיבות פוליטיות/תרבותיות/דתיות/ארגוניות הגיעו להחלטה לתת עדיפות לתנועת נוער כזו או אחרת לגייס בבתי ספר ספציפיים.
- יש סבירות גבוהה שמצבת המדצי"ם של קן צורן תהווה את התשתית לצוות הדרכה במקרה ותבחר תנועת הנוער העובד והלומד או התנועה חדשה. לגבי יתר התנועות מוטלת בספק מידת ההשתתפות של חברי הקן בהווה בתנועה העתידית.

לאחר ניתוח כל הנתונים נראה שעומדות 4 חלופות לבחירה:

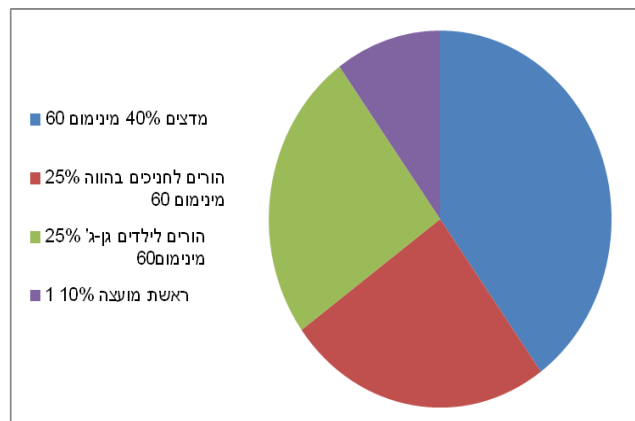
1. תנועת בני המושבים במסגרת תנועת הנוער העובד והלומד
2. תנועת הנוער העובד והלומד מחוז השרון
3. התנועה החדשה בשותפות השומר החדש
4. תנועת הצופים בסיוע שבט תמיד קדימה

עקרונות לתהליך בחירה

- התהליך יהיה קהילתי ושקוף
- תהליך הבחירה יבטא את מגוון הדעות הרחב ביישוב: מדצי"ם (חברי שכבה בוגרת מכיתה ט'-יב'), הורים לחניכים בקן צורן בהווה, הורים לילדים אשר אמורים להשתלב בעתיד (לכל מי שיש ילדים מגן ועד כיתה ג') או שילדיהם כיום לא חברים בתנועה וראשת המועצה.
- לבני הנוער אשר היו פעילים בקן צורן יהיה משקל גדול יותר בהכרעה.
- קבלת ההחלטה על התנועה הנבחרת תהיה בהצבעה קהילתית כאשר כל אוכלוסייה תקבל משקל בתהליך ההצבעה.

טבלת משקל הצבעה

משתתפים	משקל בתהליך ההצבעה	אוכלוסייה
כל מי שהשתתף בפעילות בשנה שעברה	40%	מדצי"ם (ט'-יב' בשנת תש"פ)
לפחות 60 הורים לחניכים מכיתה ד' ועד יב'	25%	הורים לחניכים בהווה
לפחות 60 הורים שאין להם ילדים חניכים בקן צורן או שיש להם ילדים בגן ועד כיתה ג' בשנת תש"פ.	25%	הורים לילדים גן-ג' או הורים לילדים גדולים יותר שאינם חניכים בקן צורן.
	10%	ראשת מועצה

- כל תנועה תקבל אפשרות להציג את עצמה בפני ההורים וחברי קן צורן טרם ההצבעה.
- המועצה תקבל מידע על כל התנועות לפני ההצבעה ותפיץ את המידע בקהילה.
- תהליך ההצבעה יפורסם בכלי התקשורת המקומיים וברשתות החברתיות.
- חברי קן צורן ינהלו את ההצבעה בצורה שקופה וללא כל מעורבות מבוגרים, למעט מנהל מחלקת הנוער ורכזת סניף צורן.
- בתום ההצבעה יפורסמו תוצאות ההצבעה ע"י ראשת המועצה במנשר לכלל חברי הישוב.
- תנועה שתקבל לפחות 50% מהקולות תזכה במבנה של קן צורן הוותיק.

- היה ותנועה נוספת תקבל לפחות 30% במועצה היא תקבל לגיטימציה לפעול בצורך בתהליך מובנה והדרגתי, בשיתוף מחלקת הנוער.
- ללא קשר לתוצאות, כל תנועות הנוער תוכלנה לגייס חניכים מכל בתי הספר בקדימה ובצורך.

מועדים

ערב חשיפה והצבעה, יערך ביום רביעי 14.8.2019, החל מהשעה 19:30, בהתאם ללו"ז שיופץ על ידי המועצה.

בברכה,
ליאור כרמל
יועץ ארגוני